

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Witte Donderdag

Voorganger: dr. T.R. Barnard

Organist: Maria Kusters

Orgelspel

Welkom door kerkenraadslid

Aanvangslied 23A

- V. Eeuwige God, wij zoeken u. Uit de drukte van de wereld, keren we ons tot onszelf in. We zoeken de rust om tot u te komen. Maak het stil in ons hart. Vervul het met uw aanwezigheid. U bent het immers, die ons samenbrengt.
Daarom, o God, wees ons nabij.
- g. Want onze hulp...

Inkeer

- v. Vaak, o God, ontbreekt ons de kracht om stil te blijven staan bij de dingen waar het echt om gaat. Dan gaan we maar gemakzuchtig verder en geloven we het wel. Te vaak leven we voorbij, aan onze medemensen, die ons nodig hebben, en aan u die ons geroepen hebt en steeds blijft roepen.
O God, blijf ons trekken en vergeef ons onze slapheid. Maak dat we blijven beseffen, dat we niet zonder u kunnen. U draagt ons leven, u bent met ons. Daarom, o God, stel ons in uw ruimte.
- g. Eeuwige God, wees ons genadig...

Kyrie

- v. Als we om ons heen kijken in de wereld, o God, zijn daar telkens weer de verhalen van oorlog en strijd. Om onrecht te bestrijden wordt geweld gebruikt. Vele mensen, goeden en slechten wordt leed aangedaan. Uw wereld is niet meer uw goede schepping. Uw wereld is in nood.
Maar ook in ons eigen leven en in ons eigen hart, is het niet zoals u van ons vraagt. Uw mensen, ook wij, schieten tekort. Wij beantwoorden niet aan uw roeping en doen niet wat u van ons vraagt. Daarom bidden wij:
- g. Heer ontferm U over ons.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Bijbellezing Lucas 22: 14-20

14's Avonds ging Jezus samen met de leerlingen aan tafel. 15Hij zei: 'Hier heb ik naar verlangd! Ik wilde samen met jullie de paasmaaltijd vieren, voordat mijn lijden begint. 16Luister naar mijn woorden: Ik vier dit feest pas weer als Gods nieuwe wereld gekomen is.'

17Toen nam Jezus een beker wijn. Hij dankte God en zei: 'Drink allemaal uit deze beker. 18Luister naar mijn woorden: Ik zal vanaf nu geen wijn meer drinken. Dat doe ik pas weer als Gods nieuwe wereld gekomen is.'

19Toen nam Jezus een brood. Hij dankte God. Hij brak het brood in stukken, deelde het uit en zei: 'Kijk, dit is mijn lichaam. Ik zal sterven voor jullie. Houd deze maaltijd steeds opnieuw om aan mij te blijven denken.'

20Na het eten nam Jezus een beker wijn. Hij zei: 'Als ik gedood word, zal mijn bloed vloeien. Maar daardoor zullen jullie gered worden. Dat heeft God beloofd. Deze beker is daarvan het teken.'

Lied 556

Preek Verbinding

Een paar weken geleden, gemeente, kreeg ik een uitnodiging van een van onze gemeenteleden om met hem eens kennis te gaan maken met een bijzondere restauranthouder in de wijk Feijenoord. Het ging om Faouzi Chihabi, de eigenaar van het restaurant Borgo d'Aneto. Ik moet zeggen: het werd een gedenkwaardige middag. Niet alleen omdat hij een heerlijke lunch serveerde, zittend aan een tafeltje voor zijn restaurant met uitzicht over de Maas, maar vooral omdat Faouzi een bijzonder inspirerende man is. Hij is een Belgisch-Marokkaanse ex-islamiet, die christen is geworden. Gestudeerd aan een Evangelische hogeschool, voorganger geworden van een vrije baptisten gemeente in Drachten en nu restauranthouder met een enorme sociale bewogenheid voor jongeren in Feijenoord. Ik ben aan het nadenken op welke manier we hem hier eens kunnen horen.

Wat ik boeiend vond, was hoe hij, zonder dat hij ook maar iets van zijn geloof kwijt was geraakt, zich toch vooral buiten de gevestigde kerken bewoog en met zijn werk in zijn restaurant het Evangelie een plek wilde geven. We spraken zeer genoeglijk en langzamerhand werd duidelijk dat hij er een heel bijzondere eucharistische theologie op na hield. Een theologie die de tafel centraal stelt. Springend punt daarin is het begrip verbinding. En daar wil ik vanavond kort met u over nadenken, al doe ik dat wel in drie punten:

1. Verbinding aan tafel
2. Verbinding als kern van het geloof
3. Verbinding met Jezus

Ideaal voor Faouzi is de maaltijd als centraal ontmoetingspunt van een groep familieleden en vrienden. Dan moeten we natuurlijk niet denken aan ons eenvoudige boterhammetje of snelle magnetronmaaltijd om zes uur 's avonds. Nee, de maaltijden zoals die in de zuidelijke landen worden geserveerd, daar gaat het om. Urenlang aan tafel genieten van het goede eten en de

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

gesprekken met elkaar. Pas dan kun je je met elkaar verbonden voelen. Pas dan voel je je verbonden met de schepping die al dat moois aan ons geeft. Pas dan voel je dat de Schepper je werkelijk wil voeden. De essentie van het leven en het geloof is voor Faouzi die verbinding, de relatie. Pas als je daar werkelijk tijd voor maakt, als je je openstelt voor de ander, ontmoet je elkaar. En dan is God ook aanwezig.

Vanavond houden wij ons avondmaal. We herinneren aan Jezus die maaltijd hield met zijn leerlingen. We hoorden het verhaal. Een dramatische maaltijd, want het was zijn laatste maaltijd. Maar tegelijkertijd: het was ook een gewone maaltijd. Waarschijnlijk een seidermaaltijd, zoals die hoort bij de start van het joodse paasfeest. Een maaltijd vol van symbolen, maar bepaald geen symbolische maaltijd zoals wij die ervan hebben gemaakt met een klein stukje brood en een klein slokje wijn.

Het was een maaltijd van verbondenheid. Jezus spreekt met die maaltijd uit, hoe betrokken hij is bij zijn leerlingen. En hij verwijst naar die maaltijd in het Koninkrijk, wanneer hij weer met zijn leerlingen verbonden zal zijn.

Jezus roept op om deze maaltijden met elkaar te blijven houden, als hij er niet meer zijn zal. En zo zal de vroege kerk het ook doen. Men kwam samen op de eerste dag van de week om samen maaltijd te houden. En ook dat zal niet al te karig geweest zijn. Een echte maaltijd, met alles erop en eraan. Geen bescheiden symbolisch gedoe zoals wij dat doen. Maar echt eten en drinken. Misschien wel herkenbaar zoals wij na afloop van een begrafenis met de familie goed kunnen gaan eten. Of op gedenkdagen, een jaar later of zo, weer samen komen en met elkaar een maaltijd hebben. Een maaltijd waarin degene die er niet meer is, toch nog aanwezig is. In alles wat je zegt en doet, voel je je met elkaar verbonden. Sombor, maar ook dankbaar. Blij met de herinneringen die nog gebleven zijn. Een maaltijd van weemoed en verbondenheid. Komende zondag zullen we met elkaar nadenken over het verhaal van de Emmaüsgangers. Een bijzonder verhaal waar de ware ontmoeting pas plaatsvindt aan tafel. Bij de maaltijd, bij het breken van het brood, herkennen ze Jezus pas. Overigens gebruikt Lucas in het verhaal van het laatste avondmaal én het verhaal van die Emmaüsgangers precies dezelfde woorden. Dat is geen toeval.

Misschien gaat het in het geloof, en daarmee kom ik bij deel twee van mijn preek, ten diepste wel om die verbondenheid. We moeten eens stoppen met te denken dat het in het geloof alleen maar gaat over een aantal dingen die je zou kunnen geloven of beamen. Geloof gaat ten diepste over een gevoel. Geloof zit bij ons vrijzinnigen wel vaak in het hoofd, maar het zou een voet lager, in het hart, misschien een betere plaats hebben. Niet dat je er niet over zou mogen of moeten nadenken. Dat zeker wel. Maar de essentie zit toch in het toelaten van dat gevoel. En ik zou dat gevoel dan willen samenvatten met het woord 'verbondenheid'. Geloof is je verbonden weten met een mysterie dat je overstijgt. Het is een notie van er mogen zijn. Van een plek in deze wereld, in deze schepping te hebben. Tussen mensen om je heen die je nodig hebt en die jou nodig hebben. Een gevoel van

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

gedragen weten door iets hogers dat je niet kunt zien en amper kunt benoemen, maar waar je wel weet van hebt.

Zelf vind ik het moeilijk om het geloof direct te benoemen als een persoonlijke band met de Schepper in de hemel. Maar tegelijkertijd komt geloof als vanzelf wel bovendrijven in je ontmoeting met de mensen om je heen. Krijgt geloof een gezicht in de verhalen in de bijbel. Is daar de mens Jezus die voor sommigen heel herkenbaar kan zijn als Gods gelaat. Als je wilt weten hoe God zou kunnen zijn, kijk dan eens naar die mens Jezus. Als er een God bestaat, dan doet Jezus wel heel erg denken aan dat beeld. Grote vraag is of je je daarmee kunt en wilt verbinden. Of je je kwetsbaar wilt maken, door in die Ander met een hoofdletter en al die anderen met een kleine letter, een partner te zien, met wie je het leven aan kunt.

Zo kom ik bij het laatste deel van mijn preek voor vanavond. De verbinding met Jezus. Op een dag als vandaag kunnen we ons natuurlijk heel erg concentreren op het vervolg van het passieverhaal. Alsof alleen het lijden van Jezus aan het kruis centraal staat. Let wel: we moeten dat vooral ook niet uit de weg gaan. Maar het is niet het enige. Het is misschien wel de consequentie van de verbinding die Jezus zocht met zijn vrienden, met al de mensen op de wereld. Jezus zocht niet het lijden, maar het kwam op zijn weg, toen bleek dat hij bedreigend was voor de mensen om hem heen. Wie de verbinding niet aan konden, wilden van hem af en zochten redenen om hem te kruisigen. Dat we bij dat einde aan het kruis niet moeten stilstaan, zal zondag verder aan bod komen, als we Pasen vieren. Maar essentieel voor vandaag is dat Jezus de verbinding niet loslaat. Hij is consequent aan wat hij als zijn roeping beschouwt. Hij gaat niet de gemakkelijke weg. Hij gaat het lijden niet aan de kant. Daarmee is hij een voorbeeld voor die talloos velen die in de loop van de geschiedenis slachtoffer zijn geworden van boze krachten en machten en soms ook van boze mensen. Mensen die idealisten niet aan konden en gewoonweg voor geld, macht of ideologieën gingen, zonder de mens te zien staan.

Met hen allen is Jezus verbonden doordat hem hetzelfde overkwam. Voor hen allen is er dezelfde boodschap die ook Jezus overkwam. Die bijzondere ervaring van zijn leerlingen met Pasen dat het niet over kon zijn. Dat hij wel moest leven. Dat het verhaal niet uit was. Dat de verbinding waar het om ging, niet verbroken was, maar dat zijn verhaal, zijn Geest, nog steeds bij ons is.

Ik besef heel goed dat dat gemakkelijker gezegd is, dan dat het een plaats in je leven kan krijgen, wanneer het moeilijk is. Geloof is geen toverformule voor wanneer het leven tegenvalt. En het leven kan zo tegenvallen, wanneer zorgen en verdriet aankloppen. Wanneer mensen ons ontvallen, aan het leven of aan de dood. Wanneer leven pijn dood en angst op de loer ligt. Wanneer eenzaamheid ons klein maakt en in onze schulp doet kruipen. Wanneer alles wat op verbinding lijkt, zo ver weg is.

Dan zijn er geen gemakkelijke antwoorden. Dan is het niet anders, dan het leven pakken zoals het komt, maar wel met open ogen en open oren voor alles wat je kan dragen. Menselijke steun. Vrienden en mensen van wie je het niet zou verwachten, die je verder dragen. Misschien wel een gevoel van gedragen weten, door iets wat je niet kunt benoemen, maar waar je wel de hemel

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

dankbaar voor bent. Let wel. Geen gemakkelijke antwoorden. Vaak achteraf. Maar daarmee niet minder reëel als je je ervoor open stelt.

Straks eten we een klein stukje brood. Drinken we een slokje wijn. Dat doen we samen. Dat doen we samen met al die geïnspireerde mensen overal ter wereld, op alle tijden. Voor ons, met ons en na ons. Verbonden met hen allen. Verbonden met Hem die ons het leven gaf en die ons nooit zal loslaten.

Amen.

Orgelspel

Stilte

Verantwoording bij het avondmaal

Uit verre tijden komt tot ons de maaltijd van brood en van wijn. In de nacht voor Zijn sterven was Christus met de zijnen aan deze maaltijd geschaard.

Hij had gesproken van God die de wereld wil redden;

van het kruis dat moet worden gedragen;

van de beker die moet worden gedronken;

van de vreugde die de getrouwen zou wachten.

Nu sprak hij van het offer dat moest worden gebracht;

van de gemeenschap in zijn liefde, die sterker is dan de dood;

van de duisternis die komt voor hem die aan deze liefde verraad pleegt.

Het was de maaltijd van brood en van wijn.

Het brood, uit de tarwekorrel gevormd, moet worden gebroken. Zo moest zijn lichaam worden gebroken en sterven. De wijn, uit de druiven geperst, moet worden vergoten. Zo moest zijn bloed worden vergoten, voor velen. Wie aan de maaltijd hadden deelgenomen, kenden de zin van het geheim. Zij verstonden:

de duisternis van het verraden van de liefde;

de smart van het offer van de liefde;

de kracht van de gemeenschap in de liefde die sterker is dan de dood;

de vrede voor hen die in zijn liefde blijven.

De maaltijd van brood en van wijn is de gemeenschap in liefde die wij in Christus aanschouwen en waaraan wij deel hebben door Hem;

de gemeenschap met de gestorvenen;

de gemeenschap met hen die ver weg zijn;

de gemeenschap met hen die nabij zijn;

de gemeenschap met hen die na ons zullen komen.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

*Vrienden, in geloof en in liefde nodigen wij u tot ons Avondmaal.
Naar oud Remonstrants gebruik nodigen wij u allen, ongeacht of gij tot deze of tot enigerlei kerk behoort, al dan niet; u allen die in de geest u verbonden weet of verlangt in gemeenschap met Christus te leven. U allen nodigen wij in geloof en in liefde.*

Nu buigen wij ons, keren in onszelf in en antwoorden in stilte ieder voor zich:

Is in ons het verlangen door Gods liefde te worden geleid,

in onze liefde en onze arbeid;

in ons leven en in ons sterven;

het verlangen trouw te blijven aan Gods wil?

Is in ons het verlangen ons open te stellen voor de wil van God;

het verlangen deel te hebben aan de gemeenschap in Christus?

De Heer roept ons allen.

Lied 840

Nodiging

Komt dan, want alle dingen zijn gereed.

In de nacht, waarin hij verraden werd, nam Jezus het brood, sprak er de dankzegging over uit, brak het en gaf het aan zijn leerlingen, met de woorden:

Dit is mijn lichaam, neemt allen hiervan, doet het tot mijn gedachtenis.

Broeders en zusters, neemt allen hiervan,

doet het tot zijn gedachtenis.

Zo nam hij ook de beker, sprak er de dankzegging over uit, gaf hem aan zijn leerlingen en zei:

Dit is het bloed van mijn verbond, vergoten voor velen:

neemt allen hiervan, doet het tot mijn gedachtenis.

Broeders en zusters, neemt allen hiervan,

doet het tot zijn gedachtenis.

Gebeden, afgesloten met Onze Vader

Eeuwige, u die onze God bent,

Alsof Gij er geen rede toe hebt -

om U zwijgend van ons af te wenden,

U te hullen in stilte.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

emonstranten Rotterdam

Maar weinig vreugde beleeft Gij aan ons,
verdriet, zoveel verdriet bezorgen wij U.

Maar horen wij niets meer van U,
geen taal, geen teken,

o God, dan is alles voorbij,
wij vergaan van eenzaamheid.
De stilte zou dodelijk zijn.

Doe er nooit het zwijgen toe.

Laat niets U verhinderen
steeds weer het woord tot ons te richten,
onze naam te noemen,
opnieuw in gesprek te gaan met ons.

Alleen dan zullen wij leven.

In stilte zeggen wij tot U wat niemand anders voor ons zeggen kan.

[...]

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome,
Uw wil geschiede,
Op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Wegzending van de tafel

Ga in de kracht die u gegeven is,
ga in eenvoud,

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

in vrolijkheid,
in vriendelijkheid,
op zoek naar Gods liefde.
En de Geest zal met u gaan.
Amen.

Mededelingen

Collecte tijdens voorspel slotlied

Slotlied 247

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

emonstranten Rotterdam

Uitzending en zegen

Zij mogen Christus doden, begraven in het graf sluiten, met een zware steen ...

Christus zal verrijzen.

De Goede Vrijdag moet voorgaan,

Pasen zal volgen...

Zijt verzekerd: de Heer zal zijn werk levend maken.

De Heer zegene en hij behoede u.

De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De Heer verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede!

g. Amen, amen, amen.